

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2006-305-0260
Dok.: VDK40160

GRUNDNOTAT

Vedrørende forslag til Rådets afgørelse om samarbejdsordninger mellem medlemsstaternes kontorer for inddrivelse af aktiver

Resumé

Efter forslaget skal EU-medlemsstaterne oprette eller udpege et nationalt kontor for inddrivelse af aktiver, som skal have til opgave – gennem udveksling af bedste praksis og relevante informationer – at lette opsporing og identificering af udbytte fra strafbare forhold med henblik på de kompetente retlige myndigheders efterfølgende indefrysning, beslaglæggelse eller konfiskation heraf. Forslaget vurderes ikke at være i strid med nærhedsprincippet. Forslaget vurderes ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser af betydning. Det vurderes desuden ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser af betydning. Forslaget er fremsat af Østrig, Belgien og Finland. Der ses ikke i øvrigt at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. Fra dansk side er man overordnet set positiv over for tiltag, der vil kunne medvirke til at effektivisere bekæmpelsen af den grænseoverskridende kriminalitet.

1. Baggrund

Østrig, Belgien og Finland har fremlagt et forslag til Rådets afgørelse om samarbejdsordninger mellem medlemsstaternes kontorer for inddrivelse af aktiver.

Om baggrunden for forslaget er der bl.a. henvist til det såkaldte Haag-program samt handlingsplanen til gennemførelse heraf, hvoraf det bl.a. fremgår, at en styrkelse af redskaberne til at tackle de finansielle aspekter af organiseret kriminalitet bl.a. skal ske ved fremme af oprettelsen af efterretningsenheder vedrørende kriminelle aktiver i EU-medlemslandene.

Forslaget skal – ifølge forslagsstillerne – ses som en videreførelse og videreudvikling af det samarbejde, der allerede foregår i CARIN-netværket (Cadem Assets Recovery Inter-Agency Network), som består af udøvere og eksperter med henblik på at forbedre den gensidige viden om metoder og teknikker vedrørende identificering, indefrysning, beslaglæggelse og konfiskation på tværs af grænserne af udbytte fra strafbare handlinger. Netværket omfatter næsten alle medlemslande samt flere lande uden for EU.

Forslaget skal desuden ses i sammenhæng med det forslag til en rammeafgørelse om forenkling af udveksling af oplysninger og efterretninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder, der blev opnået politisk enighed om på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 1.-2. december 2005.

2. Indhold

Efter forslaget skal EU-medlemsstaterne oprette eller udpege et nationalt kontor for inddrivelse af aktiver, som skal have til opgave at lette opsporing og identificering af udbytte fra strafbare forhold med henblik på de kompetente retlige myndigheders efterfølgende indefrysning, beslaglæggelse eller konfiskation heraf.

Kontorerne samarbejder – inden for rammerne af gældende ret – i videst mulig udstrækning bl.a. med det sigte at udveksle bedste praksis og relevante oplysninger til det nævnte formål.

Så vidt som det er muligt efter national ret, skal der også samarbejdes om sager, der kan føre til foranstaltninger, der svarer til konfiskation, men som ikke er en strafferetlig sanktion.

Forslaget fastlægger, hvilke nærmere oplysninger en anmodning om at modtage information fra et andet kontor for inddrivelse af aktiver skal indeholde.

Når der er fremsat en anmodning om information, skal det anmodede kontor lette videregivelsen af alle relevante oplysninger til det anmodende kontor, medmindre det er påkrævet med en formel anmodning om bistand til fuldbyrdelse af anmodningen i henhold til gældende aftaler, ordninger eller instrumenter i Den Europæiske Union vedrørende gensidig retshjælp eller gensidig anerkendelse af retsafgørelser i straffesager.

Det anmodede kontor kan dog nægte at videregive oplysninger, hvis videregivelsen kan vanskeliggøre en igangværende efterforskning i den anmodede medlemsstat, vil stå i klart misforhold til en fysisk eller juridisk persons legitime interesse eller på anden måde ikke vil være i overensstemmelse med fundamentale nationale grundsætninger.

Kontorerne kan – inden for rammerne af gældende ret – også udveksle information, som de anser for nødvendige til udførelsen af et andet inddrivelseskontors opgaver, uden der fremsættes en anmodning herom.

Forslaget fastslår, at oplysninger og dokumenter, der modtages, kun må anvendes til at lette opsporing og identificering af udbytte fra strafbare forhold, og det videregivende kontor kan desuden pålægge begrænsninger og betingelser for anvendelsen af oplysningerne. Hvis oplysningerne skal bruges til strafforfølgning, skal der via den gensidige retshjælp indhentes forudgående samtykke fra den medlemsstat, der leverer oplysningerne.

Herudover indeholder forslaget nogle bestemmelser om databeskyttelse, en bestemmelse om at forslaget ikke berører medlemsstaternes eksisterende forpligtelser vedrørende gensidig retshjælp eller gensidig anerkendelse af retsafgørelser i straffesager, og endelige en bestemmelse om at kontorerne skal udveksle bedste praksis.

Forslaget er fremsat under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 30, stk. 1, litra a) og b), hvoraf det fremgår, at fælles handling vedrørende politisamarbejde omfatter operativt samarbejde mellem de kompetente myndigheder, herunder politi, toldmyndigheder og andre særlige retshåndhævende myndigheder i medlemsstaterne vedrørende forebyggelse, afsløring og efterforskning af kriminelle handlinger (litra a) og indsamling, opbevaring, behandling, analyse og udveksling af relevante oplysninger, herunder oplysninger som de retshåndhævende myndigheder er i besiddelse af på baggrund af rapporter om mistænkelige finansielle transaktioner, navnlig via Europol, under overholdelse af relevante bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger (litra b). Forslaget er endvidere fremsat under henvisning til artikel 34, stk. 2, litra c, hvoraf det fremgår, at Rådet med henblik på at bidrage til opfyldelse af Unionens målsætninger på initiativ af en medlemsstat eller Kommissionen kan vedtage afgørelser uden, at de dog indebærer nogen indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

3. Gældende dansk ret

3.1. Der er hverken inden for politiet eller anklagemyndigheden oprettet specifikke kontorer eller enheder, der har til formål udelukkende eller primært at beskæftige sig med de opgaver, som forslaget vedrører.

Disse opgaver varetages her i landet af flere forskellige myndigheder inden for politi og anklagemyndighed.

3.2. Om videregivelse af fortrolige oplysninger kan finde sted i de af forslaget omfattede tilfælde vil som udgangspunkt bero på de almindelige regler om tavshedspligt.

Det er i administrativ praksis almindeligt antaget, at regeringen inden for de rammer, der følger af grundloven, kan indgå overenskomst med fremmede stater, som bl.a. indebærer, at den danske stat i et vist omfang er forpligtet til at videregive visse fortrolige oplysninger til udenlandske myndigheder. I det omfang en sådan international aftale er indgået, vil videregivelse af fortrolige oplysninger til opfyldelse af den pågældende internationale forpligtelse ikke være uberettiget i relation til de almindelige regler om tavshedspligt.

Det må endvidere antages, at danske myndigheder i et vist omfang er berettiget til – f.eks. som et led i mere uformelt samarbejde – at videregive fortrolige oplysninger til brug for andre landes myndigheder.

Det er næppe muligt generelt at angive, hvornår en sådan videregivelse må anses for berettiget. Ved den konkrete vurdering af videregivelsens berettigelse må der formentlig navnlig lægges vægt på formålet med videregivelsen, herunder om videregivelse er af betydning for, at den danske forvaltningsmyndighed kan varetage sine forvaltningsopgaver, eller til varetagelse af danske interesser i øvrigt. I den forbindelse vil det bl.a. indgå, om videregivelse sker som led i et gensidigt samarbejdsforhold og dermed i denne forstand også til varetagelse af danske interesser. Herudover må der lægges vægt på forholdene i modtagerlandet, herunder hvordan de fortrolige oplysninger i praksis må antages at blive anvendt i det pågældende land. Der må også lægges vægt på, hvilken karakter de pågældende oplysninger har, herunder risikoen for at oplysningerne eventuelt misbruges.

Ved vurderingen af, om fortrolige oplysninger kan videregives til udenlandske myndigheder, vil der endvidere kunne søges vejledning i forvaltningslovens § 28 (om videregivelse af oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed) og – i det omfang der er tale om edb-behandlede personoplysninger – i reglerne i persondatalovens kapitel 4 (særligt §§ 6-8) og endelig i de i henhold til persondatalovens § 72 udstedte administrative bestemmelser om videregivelse af oplysninger fra politiets registre.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser. Det vurderes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser af betydning.

5. Høring

Forslaget til rådsafgørelse er sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer mv.:

Rigspolitichefen, Rigsadvokaten, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Datatilsynet, Amnesty International samt Institut for Menneskerettigheder.

6. Nærhedsprincippet

Forslagsstillerne har ikke i forslaget eller den ledsagende note redegjort nærmere for forholdet til nærhedsprincippet.

Regeringen finder på det foreløbige grundlag, at nærhedsprincippet må anses for overholdt, da formålet med forslaget er at sikre en mere effektiv bekæmpelse af den grænseoverskridende kriminalitet ved at indføre en pligt for EU-medlemsstaterne til at etablere særlige enheder, som skal samarbejde om og lette opsporing og beslaglæggelse mv. af udbytte fra strafbart forhold.

7. Andre landes kendte holdninger

Forslaget er som nævnt fremsat af Østrig, Belgien og Finland. Der ses ikke i øvrigt at foreligge offentlige tilkendegivelser om øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side er man overordnet set positiv over for tiltag, der vil kunne medvirke til at effektivisere bekæmpelsen af den grænseoverskridende kriminalitet.

9. Orientering af andre af Folketingets udvalg

Grundnotatet sendes – ud over til Folketingets Europaudvalg – også til Folketingets Retsudvalg.